

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om undervisning i Den Europæiske Union**(sonderende udtalelse på anmodning af det rumænske rådsformandskab)**

(2019/C 228/09)

Ordfører: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**Medordfører: **Pavel TRANTINA**

Anmodning fra det rumænske rådsformandskab	Brev af 20.9.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde Sonderende udtalelse
Præsidiets henvisning	16.10.2018
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	6.3.2019
Vedtaget på plenarforsamlingen	21.3.2019
Plenarforsamling nr.	542
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	164/2/1

1. Konklusioner og anbefalinger

EØSU:

1.1. mener, at EU's levedygtighed i høj grad afhænger af en stærk **europæisk identitet og af, hvorvidt borgerne kan identificere sig med EU, samtidig med at den nationale identitet bevares. Udvalget mener ligeledes, at det europæiske projekts succes bygger på kontinentets værdier, tolerance og opbakning til mangfoldigheden i dets kulturer, religioner og kulturarv.** Derfor er det vigtigt at styrke borgernes viden om og indsigt i EU's historie og kultur, **grundlæggende værdier og rettigheder, centrale principper og afgørelser samt beslutningsprocesserne på EU-niveau.** Det er også vigtigt at fremme verdensborgerskab og EU's rolle som global aktør;

1.2. understreger, at **holistisk uddannelse og livslang læring spiller en vigtig rolle** for styrkelsen af en EU-identitet samt en følelse af fællesskab, tilhørsforhold og ansvar blandt EU-borgerne, så de tilskyndes til at deltage aktivt i beslutningstagningen om EU. Udvalget understreger, at de bidrager til **fred, sikkerhed, frihed, demokrati, lighed, retsstatsprincippet, solidaritet og gensidig respekt, bæredygtig økonomisk vækst, social inklusion og retfærdighed,** alt imens den kulturelle mangfoldighed respekteres og fremmes. Målene for EU's integration og de dermed forbundne fordele og ulemper skal drøftes på direkte vis og med selvtillid på både medlemsstats- og EU-plan;

1.3. understreger, at læring foregår løbende og overalt, såvel aktivt som passivt. Derfor er **undervisning i EU ikke kun en opgave for den formelle uddannelsessektor, og den vedrører ikke kun de unge.** Både »livsbred« og »livslang« uddannelse bør støttes, og der bør være et særligt fokus på ældre generationer i form af informationsformidling, der er tilpasset deres læringsmetoder.

EU-institutioner og -politikker. EØSU:

1.4. understreger behovet for at gennemføre det første princip i **den europæiske søjle for sociale rettigheder** og gøre inklusiv **uddannelse og livslang læring** af høj kvalitet til en **rettighed for alle i Europa;**

1.5. foreslår, at der lægges større vægt på undervisning i EU og EU-identitet i al dens mangfoldighed som en del af **grundlæggende færdigheder og nøglekompetencer, herunder især EU-kendskab, og at der fastlægges en række fælles læringsresultater på området** (minimumsviden, -færdigheder og synspunkter vedrørende EU). I den forbindelse er der behov for bedre dokumentation vedrørende den aktuelle situation i medlemsstaterne. EØSU opfordrer Kommissionen til at ajourføre sin undersøgelse om dette emne;

1.6. efterlyser **strategiske politiske tiltag på nationalt plan og EU-plan** for at fremme undervisning i EU med det formål at styrke en identitetsfølelse og et tilhørsforhold til EU og demonstrere EU-medlemskabets håndgribelige fordele for borgerne. Det er ligeledes vigtigt, at landene gennemfører *Rådets henstilling om fremme af fælles værdier* ⁽¹⁾ og *Pariserklæringen fra 2015* ⁽²⁾ korrekt;

1.7. anbefaler, at det fremtidige større **Erasmus+-budget** (2021–2027) bør fremme en følelse af tilhørsforhold til EU ved at sikre **læringsmobilitet for alle, navnlig personer med forskellige socioøkonomiske baggrunde**, og opfordrer til, at alle fremtidige projekter lægger vægt på undervisning i EU, opbygning af en EU-identitet og støtte til undervisning i EU **på tværs af generationer** samt undervisning i fremmedsprog for alle aldersgrupper og civil dialog for voksne;

1.8. **glæder sig over Jean Monnet-aktiviteterne i forbindelse med 30-årsdagen for Erasmus+**, der har til formål at fremme kvaliteten af undervisning og forskning inden for EU-studier verden over, og opfordrer til, at programmets **budget forhøjes** og udvides til alle uddannelsessektorer for at fremme undervisning i EU og styrke demokratisk medborgerskab;

1.9. efterlyser bedre informationsudveksling om EU med EU-borgerne med støtte fra **EU's og medlemsstaternes informations-, kommunikations- og uddannelsesstrategier**. Udvalget minder om behovet for at have en **kommisær, der er ansvarlig for kommunikation**;

1.10. mener, at **europæiske og nationale public service-medier, herunder Euronews-kanalen**, bør spille en **strategisk rolle, når EU's resultater skal formidles til borgerne**. EU's informationskontorer, der er etableret i medlemsstaterne, samt medlemmer af og andre repræsentanter for Europa-Parlamentet, **EØSU-medlemmer** og andre politiske beslutningstagere, som er aktive på det europæiske område, bør også påtage sig en aktiv rolle og støtte opbygningen af en EU-identitet på nationalt niveau;

1.11. anbefaler, at der udarbejdes en **politisk strategi på EU-plan, så man under hensyntagen til nationale uddannelseskompetencer kan fremsætte anbefalinger** om samarbejde (f.eks. via den åbne koordineringsmetode eller via en højniveaugruppe) blandt medlemsstaterne og tilskynde til initiativer i uddannelsessystemerne og tiltag på nationalt og lokalt plan vedrørende undervisning i EU og opbygning af en EU-identitet i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter og alle relevante interessenter. **Dette bør understøttes af ajourførte undersøgelser, der kortlægger situationen med hensyn til undervisning i EU**;

1.12. anbefaler, at undervisning i EU og EU-identitetsopbygning indarbejdes i **Europa 2030-strategien, strategirammen ET2030** og i processen med **det europæiske semester** (blandt de relevante landespecifikke henstillinger), forudsat at der findes nøjagtige og systematiske data;

1.13. opfordrer til, **at der oprettes og markedsføres en centraliseret tilgængelig platform**, der koordinerer aktuelle initiativer og portaler, **med undervisningsmaterialer** på forskellige EU-sprog til uddannelsesinstitutioner og individuelle studerende om EU og opbygning af en EU-identitet med særligt fokus på EU's grundlæggende værdier, demokrati, deltagelse i den demokratiske beslutningsproces, tolerance og fælles forståelse.

Initiativer på medlemsstatsniveau. EØSU:

1.14. anbefaler, at der udarbejdes **nationale strategier**, som omfatter undervisning i EU's værdier, historie, resultater og den aktuelle udvikling, for **skolernes undervisningsplaner i alle uddannelsessektorer**. Udvalget anerkender den vigtige rolle, som uformel og ikke-formel læring spiller i denne henseende;

1.15. mener, at der bør være tale om en **tværgående** undervisning i EU i skolerne som en integreret del af alle fag, og at **undervisning i medborgerskab, historie, geografi og økonomi** bør fokusere på unionsborgerskabet og fordelene ved dette;

1.16. anmoder om, at den **grundlæggende og løbende faglige uddannelse af alle undervisere** omfatter undervisning i EU og opfordrer medlemsstaterne til at støtte en **løbende faglig udvikling** af høj kvalitet for lærerne på dette område. Denne undervisning bør omfatte de kompetencer for demokratisk kultur, der er udpeget af Europarådet ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Rådets henstilling (2018/C 195/01) (EUT C 195 af 7.6.2018, s. 1).

⁽²⁾ Pariserklæringen, 17.3.2015.

⁽³⁾ Europarådet (2016) »«.

1.17. foreslår, at der udvikles initiativer, der skal tilskynde til og støtte international **mobilitet og fremmedsprogsundervisning** for alle undervisere og foreslår, at der oprettes en **europæisk pris/mærkning** for undervisning i EU og opbygning af en EU-identitet, for både skoler og enkeltpersoner;

1.18. anbefaler at opmuntre og effektivt støtte **interessenter**, herunder fagforeninger, arbejdsgiverorganisationer og virksomheder samt andre civilsamfundsorganisationer, der arbejder med uddannelse af unge og ældre, f.eks. spejdere og forskellige ungdomsorganisationer, studenterforeninger, sammenslutninger og fagforeninger for lærere samt forældreorganisationer, så de styrker deres aktiviteter vedrørende undervisning i EU;

1.19. opfordrer medlemsstaterne til at **tilskynde til partnerskaber mellem formelle og ikke-formelle undervisningsudbydere** (f.eks. skoler og ungdomsorganisationer og/eller universiteter og lokalsamfundsorganisationer) om at tilbyde undervisning i EU og almen undervisning i medborgerkundskab. I den forbindelse anbefaler EØSU, at det sikres, at **ungdomsorganisationer** inddrages i udformningen af læseplaner og i fastlæggelsen af, hvordan der kan tilbydes undervisning i medborgerkundskab;

1.20. noterer sig ambitionen i Schumanerklæringen, der blev fremsat af Robert Schuman den 9. maj 1950: »Europa kan ikke dannes på én gang, og heller ikke i en samlet opbygning. Det kan dannes gennem konkrete resultater — der først skaber en faktisk solidaritet«⁽⁴⁾. EØSU foreslår, at Europadagen (9. maj) eller endda en ny særskilt dag for undervisning i Den Europæiske Union fejres i medlemsstaterne og bruges som udgangspunkt for planlægningen af EU-undervisningsaktiviteter i skoler og lokalsamfund.

2. Baggrund

2.1. Det primære ansvar for uddannelses- og kulturpolitikkerne ligger hos medlemsstaterne. Gennem årene **har EU imidlertid spillet en vigtig supplerende rolle**, og det er i alle medlemsstaters fælles interesse at udnytte det fulde potentiale i uddannelse og kultur som drivkraft for jobskabelse, økonomisk vækst, social retfærdighed og oplevelsen af en **europæisk identitet i al dens mangfoldighed**.

2.2. EØSU mener, at det er afgørende at bringe det **europæiske projekt tættere på borgerne ved at styrke deres kendskab til EU's historie, resultater og betydning** set i lyset af Europas historie og positive indvirkning på borgernes hverdag. EØSU understreger behovet for at forstå og fremme **EU's grundlæggende værdier**, da dette er nøglen til gensidig forståelse, fredelig sameksistens, tolerance og solidaritet og ligeledes til forståelsen af **EU's kerneprincipper**.

2.3. 60 år efter Romtraktaten har EU-borgerne stadig ikke fuldt ud udviklet deres EU-identitet. I øjeblikket føler 93 % af EU's borgere sig knyttet til deres land, hvoraf 57 % er stærkt knyttede, og 89 % føler sig knyttet til deres by/landsby. Men **kun 56 % siger, at de føler sig knyttede til EU, og kun 14 % føler sig »stærkt knyttede«**⁽⁵⁾. Disse tal er vigtige i lyset af det forestående valg til Europa-Parlamentet og drøftelserne om Europas fremtid.

2.4. Ved det seneste valg til Europa-Parlamentet (2014) var valgdeltagelsen igen højest blandt vælgere i alderen 55+ (en valgdeltagelse på 51 %), mens kun **28 % i aldersgruppen 18-24 år deltog. Valgdeltagelsen er tæt forbundet med den socioøkonomiske status**⁽⁶⁾. Mangel på kritisk medievidenskab og spredning af misinformation/desinformation bidrager også til at skabe mistillid til de demokratiske institutioner og EU. Derfor kan større viden om EU og demokratisk medborgerskab være en hjælp i denne henseende. Dette er ikke kun en udfordring for de formelle grunduddannelser.

2.5. EØSU minder om, at undersøgelser⁽⁷⁾ og forskning⁽⁸⁾ peger på en **betydelig kløft mellem politik og praksis i forbindelse med undervisning i medborgerkundskab**, og at **næsten halvdelen af medlemsstaterne** stadig ikke har nogen bestemmelser om eller henstillinger vedrørende **undervisning i medborgerkundskab i den grundlæggende læreruddannelse**. Mens medborgerkundskab indgår i lærernes løbende faglige udvikling, tilbydes **skoleledere** ingen løbende faglig udvikling inden for dette emne.

2.6. En anden kilde til bekymring er **forskellene mellem uddannelsessektorerne hvad angår undervisningen i medborgerkundskab**. Der undervises f.eks. mindre i medborgerkundskab i de skolebaserede **grundlæggende erhvervsfaglige uddannelser** sammenlignet med de almene uddannelser. Der findes f.eks. færre læseplaner for undervisning i medborgerkundskab, mindre vejledende materiale til lærere og færre henstillinger vedrørende de studerendes deltagelse i skoleråd eller forældrerepræsentation i skolebestyrelser.

2.7. Undervisning i EU bør også fokusere på undervisning i **demokrati** (herunder deltagelse, demokratiske politikker og et demokratisk samfund) og **tolerance** (herunder interpersonelle relationer, tolerance over for forskellige sociale og kulturelle grupper og et inklusivt samfund).

⁽⁴⁾ Schumanerklæringen.

⁽⁵⁾ Kommissionen, Standard Eurobarometer 89, forår 2018 – rapport.

⁽⁶⁾ På baggrund af personlige interviews med 27331 personer i alderen 18 år og derover i EU-28.

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets betænkning om EU-undervisning i skolen (2015/2138(INI).

⁽⁸⁾ Eurydice, Citizenship Education at School in Europe – 2017.

2.8. Den overordnede undervisning i EU-medborgerkundskab bør være **en dynamisk læringsproces** ⁽⁹⁾, der er tilpasset sammenhængen og den enkelte lærende, være drevet af værdier og give de lærende, især de unge, den viden og forståelse og de **kvalifikationer og holdninger**, de skal bruge til ikke blot at udøve deres rettigheder, men også til at bidrage til fællesskabet og samfundet og handle med empati, omsorg og med de fremtidige generationer for øje. Den gængse forståelse af undervisning i medborgerkundskab har langsomt, men sikkert bevæget sig fra den traditionelle opfattelse af, at der blot er tale om en overdragelse af »viden om og forståelse af formelle institutioner og processer i det samfundsmæssige liv (f.eks. stemmeafgivelse ved valg)« til en **bredere forståelse, der omfatter deltagelse og engagement i civilsamfundet** og en lang række metoder, som borgerne bruger til at interagere med og forme deres fællesskaber (herunder skoler) og samfund.

2.9. Hvis **unionsborgerskabet** skal bevæge sig ud over sit nuværende snævre retlige begreb og bygge på og udvikle idéen om, hvad det vil sige at være europæer rundt omkring i Europa, så **har vores tilgang til undervisning i medborgerkundskab brug for en tydelig europæisk dimension**. Dette kan bidrage til at opbygge en rigere, mere politisk opfattelse af unionsborgerskab, der bliver afgørende, hvis EU ønsker at styrke borgernes engagement og opbakning og opnå bredere støtte til EU som en social og politisk — og ikke blot økonomisk — union.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Det er af allerstørste vigtighed, at borgerne lærer og bliver bevidste om deres rolle og muligheder for deltagelse i **demokratiske beslutningsprocesser på lokalt, nationalt og europæisk plan**, og at de forstår institutionel ledelse. **Holistisk uddannelse** og livslang læring med særlig vægt på demokratisk medborgerskab, fælles **europæiske værdier og europæisk identitet** vil i væsentlig grad bidrage til fred, sikkerhed, frihed, demokrati, lighed, retsstatsprincippet, solidaritet, gensidig respekt, bæredygtig vækst, social inklusion og retfærdighed, alt imens man respekterer og beriger den kulturelle mangfoldighed og fremmer følelsen af et tilhørsforhold til EU.

3.2. EØSU glæder sig i sin udtalelse ⁽¹⁰⁾ om **det europæiske uddannelsesområde** (2018) over, at initiativet foreslår mere inklusivitet i de fremtidige uddannelsessystemer, og understreger, at undervisning i EU, demokratiske værdier, tolerance og medborgerskab bør betragtes som en ret for alle, og også som en del af gennemførelsen af **den europæiske søjle for sociale rettigheder**. Denne søjle bør være tilgængelig for alle med særligt fokus på dårligt stillede grupper ⁽¹¹⁾, således at alle borgere kan forstå deres rolle i deltagelsesdemokratiet. Det er vigtigt, at medlemslandene gennemfører *Rådets henstilling om fremme af fælles værdier* ⁽¹²⁾.

3.3. Den fulde gennemførelse af **Rådets fornyede henstilling om nøglekompetencer for livslang læring (2018)** ⁽¹³⁾ mangler stadig på mange medlemsstaters politiske dagsorden, og det er vigtigt at forbedre undervisningen i EU, EU's landvindinger, demokratiske værdier, tolerance og aktivt medborgerskab som en del af indlæringen i forbindelse med læse- og skrivefærdigheder, flersprogethed, personlige og sociale kompetencer, medborgerskabskompetencer, kulturel bevidsthed og evnen til at udtrykke sig.

3.4. I sin **udtalelse** ⁽¹⁴⁾ om **det fremtidige Erasmus+-program 2021-27** anerkendte EØSU, at det forrige Erasmus+-program (2014-2021) i høj grad har støttet uddannelse og læring på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan, udviklet følelsen af et tilhørsforhold til EU (den »**europæiske identitet**« i al dens mangfoldighed) og fremmet **gensidig forståelse, demokratisk medborgerskab og europæisk integration**. Det næste Erasmus+-program er vigtigt for at styrke disse processer: støtte inklusivitet og fælles europæiske værdier, fremme social integration, forbedre den interkulturelle forståelse og forebygge radikaliserings gennem alle aldersgruppers deltagelse i de demokratiske processer, med støtte fra **læringsmobilitet og samarbejde** mellem europæiske borgere, uddannelsesinstitutioner, organisationer, interessenter og medlemsstater — alt sammen af afgørende betydning for Unionens fremtid.

3.5. EØSU sætter pris på den indsats, der er gjort i forbindelse med **Jean Monnet-aktiviteterne under Erasmus+** for at fremme kvaliteten af undervisning og forskning inden for EU-studier verden over. EØSU beklager, at det foreslåede budget for dette program stadig er utilstrækkeligt. Da programmet indtil videre kun har fokuseret på universiteter, mener udvalget, at dets budget bør øges og programmet udvides til alle uddannelsessektorer og alle aldersgrupper for at fremme undervisningen i EU og styrke det demokratiske medborgerskab.

3.6. EØSU understreger, at det er vigtigt at gennemføre Pariserklæringen, der blev underskrevet af EU's ledere i marts 2015 ⁽¹⁵⁾, og minder om, at kritisk tænkning og mediekendskab, **sociale og civile kompetencer, interkulturel forståelse og bekæmpelse af forskelsbehandling** ved hjælp af alle former for læring skal blive en realitet.

⁽⁹⁾ European Youth Forum, Inspiring! Youth organisations contribution to citizenship education 2016.

⁽¹⁰⁾ EUT C 62 af 15.2.2019, s. 136.

⁽¹¹⁾ Definition af »dårligt stillede grupper« som fastsat af EIGE.

⁽¹²⁾ Rådets henstilling (2018/C 195/01).

⁽¹³⁾ Rådets henstilling (2018/C189/01) (EUT C 189 af 4.6.2018, s. 1).

⁽¹⁴⁾ EUT C 62 af 15.2.2019, s. 194.

⁽¹⁵⁾ Pariserklæringen, 17.3.2015.

4. Særlige bemærkninger om formel uddannelse

4.1. EØSU gentager, at det er vigtigt at støtte livslange læringsmuligheder for alle gennem deres skoler og lokalsamfund, så de kan blive **demokratisk engagerede borgere**. Inkluderende uddannelsespolitikker kan blive en realitet, hvis de nationale og europæiske **medier og de nationale politiske tendenser** støtter og går forrest med **gode eksempler på demokrati og tolerance**. Dette bør omfatte retten til at deltage, støtte til sociale partnerskaber og civilsamfundsdialog, ytringsfrihed, bekæmpelse af falske nyheder, bestræbelser på inklusivitet under hensyntagen til den kulturelle mangfoldighed både inden for og uden for grænserne, ligestilling for alle og støtte til migranter, flygtninge og minoriteter, som skal blive aktive borgere i EU og medlemsstaterne parallelt med deres kulturelle identitet.

4.2. Undervisning i EU, demokratiske værdier, tolerance og medborgerskab, men også i EU's globale rolle, bør være et **tværgående emne i skolerne, som der undervises i via alle fag og projekter. Denne undervisning bør ikke begrænse sig til specifikke historie- eller medborgerskabstimer**. Eleverne bør præsenteres for eksempler på aktiv deltagelse i sociale aktiviteter og frivilligt arbejde, ved at repræsentanter for civilsamfundet, fagforeninger og erhvervslivet indbydes til at fortælle om deres aktiviteter. Studerende bør opmuntres til at deltage i demokratiske beslutningsprocesser på lokalt, nationalt og europæisk plan. **Desuden bør skoleledere og lærere skabe en samarbejdende demokratisk skolekultur** med inddragelse af skolebestyrelser og deltagelse af forældre og studerende i beslutningstagningen, så der sikres en kollegial forvaltning.

4.3. EØSU understreger vigtigheden af at have bestemmelser eller henstillinger om udviklingen af **lærerens kompetencer i undervisning i medborgerkundskab via den grundlæggende læreruddannelse i alle medlemsstater**, herunder læreres og skolelederes løbende faglige udvikling ⁽¹⁶⁾.

4.4. EØSU opfordrer til, at der **oprettes og markedsføres en centraliseret tilgængelig platform med undervisningsmateriale**, der koordinerer aktuelle initiativer og portaler ⁽¹⁷⁾, på forskellige EU-sprog til uddannelsesinstitutioner og individuelle studerende om EU og opbygning af en EU-identitet med særligt fokus på EU's grundlæggende værdier, demokrati, deltagelse i den demokratiske beslutningsproces, tolerance og fælles forståelse. **Undervisningsmateriale** ⁽¹⁸⁾, der er resultatet af forskellige EU-finansierede projekter, bør være tilgængeligt for alle, formidles bedre og anvendes i skoler og i forbindelse med andre aktiviteter, der vedrører undervisning i EU.

5. Særlige bemærkninger om ikke-formel uddannelse

5.1. EØSU opfatter undervisning i medborgerkundskab som et element i den praktiske og politiske ramme for **»livslang« og »livsbred«** læring. En holistisk tilgang til undervisning i medborgerkundskab kræver **inddragelse af udbydere af både formel og ikke-formel uddannelse**, der supplerer hinanden med hensyn til indhold og fokus i deres uddannelsesprogrammer, pædagogiske tilgang og mulighederne for deltagelse.

5.2. Et bredt udvalg af undervisningsprogrammer, der udbydes i ikke-formelle læringsrammer, fokuserer på undervisning i EU-medborgerkundskab. Dette er f.eks. tilfældet i ungdomsorganisationer, hvor uddannelsesarbejdet udvikles omkring en deltagelsesproces, som fremmer aktivt medborgerskab og udvider unges horisonter. **Ungdomsorganisationer spiller en fundamental rolle som udbydere af undervisning i medborgerkundskab ved at skabe et rum for socialisering, interaktion og politisk og social handling** for deres medlemmer og dem, de arbejder sammen med.

5.3. Ungdomsorganisationer tilrettelægger en lang række programmer, projekter og aktiviteter relateret til undervisning i medborgerkundskab, der ofte omfatter en europæisk dimension. De vælges på baggrund af organisationens mandat og målgruppe og omfatter f.eks.: frivilligt arbejde og internationale udvekslinger/arrangementer, regelmæssige møder/aktiviteter i den lokale gruppe, skolebaseret udveksling og værtsfamilieprogrammer, simuleringer af debatter i EU-institutioner, simulerede valg m.m.

5.4. På grund af den **komplementære karakter af formel og ikke-formel uddannelse** er det vigtigt at **tilskynde til partnerskaber mellem formelle og ikke-formelle uddannelsesudbydere** med henblik på at give et mere praktisk og realistisk indblik i, hvordan demokrati udøves. Studenter- og ungdomsorganisationer bør stå i centrum for beslutningstagningen og have mulighed for direkte at støtte feedback- og overvågningsmekanismer. I den forbindelse anbefaler EØSU at inddrage unge i de organer, der er ansvarlige for at udarbejde læseplaner og fastlægge undervisningsmetoderne i medborgerkundskab.

⁽¹⁶⁾ Fælles udtalelse om undervisning af medborgerkundskab og fælles værdier i EU.

⁽¹⁷⁾ F.eks. eTwinning, Open Education Europe, m.m.

⁽¹⁸⁾ F.eks.: <https://euhrou.cz/>.

6. Særlige bemærkninger om uformel læring

6.1. EØSU er klar over, at meget viden om EU kan indhentes via uformel læring — gennem medier, debatter i peergrupper osv. Der bør gøres en koordineret indsats og træffes konkrete tiltag med henblik på at sikre et fuldgyldigt »EU-kendskab« hos alle borgere **i alle aldre**, således at alle får **et minimumsniveau af nødvendig viden om EU**. Dette bør foruden andre aspekter omfatte bevidsthed om den indbyrdes sociale og økonomiske afhængighed mellem EU's medlemsstater og dermed behovet for et robust europæisk samfund, som formår at opnå en bedre fælles økonomisk konkurrenceevne.

6.2. EØSU opfordrer til bedre informationsudveksling om EU med EU-borgerne **med støtte fra EU's og medlemsstaternes informations-, kommunikations- og uddannelsesstrategier** og minder om betydningen af, at Kommissionen fremmer denne dagsorden, herunder ved eventuelt igen at udpege en kommissær med ansvar for kommunikation.

6.3. **Europæiske og pro-europæiske nationale public service-medier**, herunder Euronews-kanalen, bør spille en strategisk rolle i formidlingen af korrekt information om EU. **EU-informationskontorer** med base i medlemsstaterne bør spille en aktiv rolle i styrkelsen af EU's identitet med støtte fra **medlemmer af og andre repræsentanter fra Europa-Parlamentet** og med aktiv deltagelse af **EØSU-medlemmer** og andre politiske beslutningstagere, der er aktive på det europæiske område.

6.4. På baggrund af succeshistorien med Erasmus+-programmet efterlyser EØSU, at der på kommunikationssiden gøres mere for at fremhæve betydningen af uddannelses- og oplysningsaktiviteter i forbindelse med den videre fortælling om EU som fredsskabende organ, fremme af læring mellem NGO'er i og uden for EU samt etablering af en »White Dove«-branding af EU's fredsprojekter med det formål at gøre dem mere synlige både i og uden for EU.

6.5. De nuværende Erasmus+-studerende bør tilskyndes til at bruge deres erfaringer fra udlandet til at fungere som ambassadører for EU blandt deres ligestillede med henblik på at informere unge om Europa, om interkulturel læring og om, hvordan det er at opleve en anden kultur.

6.6. EØSU henviser til sine egne projekter såsom **Dit Europa, din mening** ⁽¹⁹⁾, det deltagelsesbaserede årlige ungdomsarrangement i EØSU. Takket være dette arrangement kommer 16-18-årige skoleelever fra alle EU-medlemsstater og kandidatlandene hvert år til Bruxelles i to dage for at lære om EU og samarbejde om udarbejdelsen af idéer og resolutioner, som derefter sendes videre til EU's institutioner.

Bruxelles, den 21. marts 2019.

Luca JAHIER

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/civil-society-citizens-participation/your-europe-your-say>.